

COVID-19 2019-N COV HASTALIĞI

PROF.DR.SEVİM ÇELİK

Coronavirus'lar (CoV),

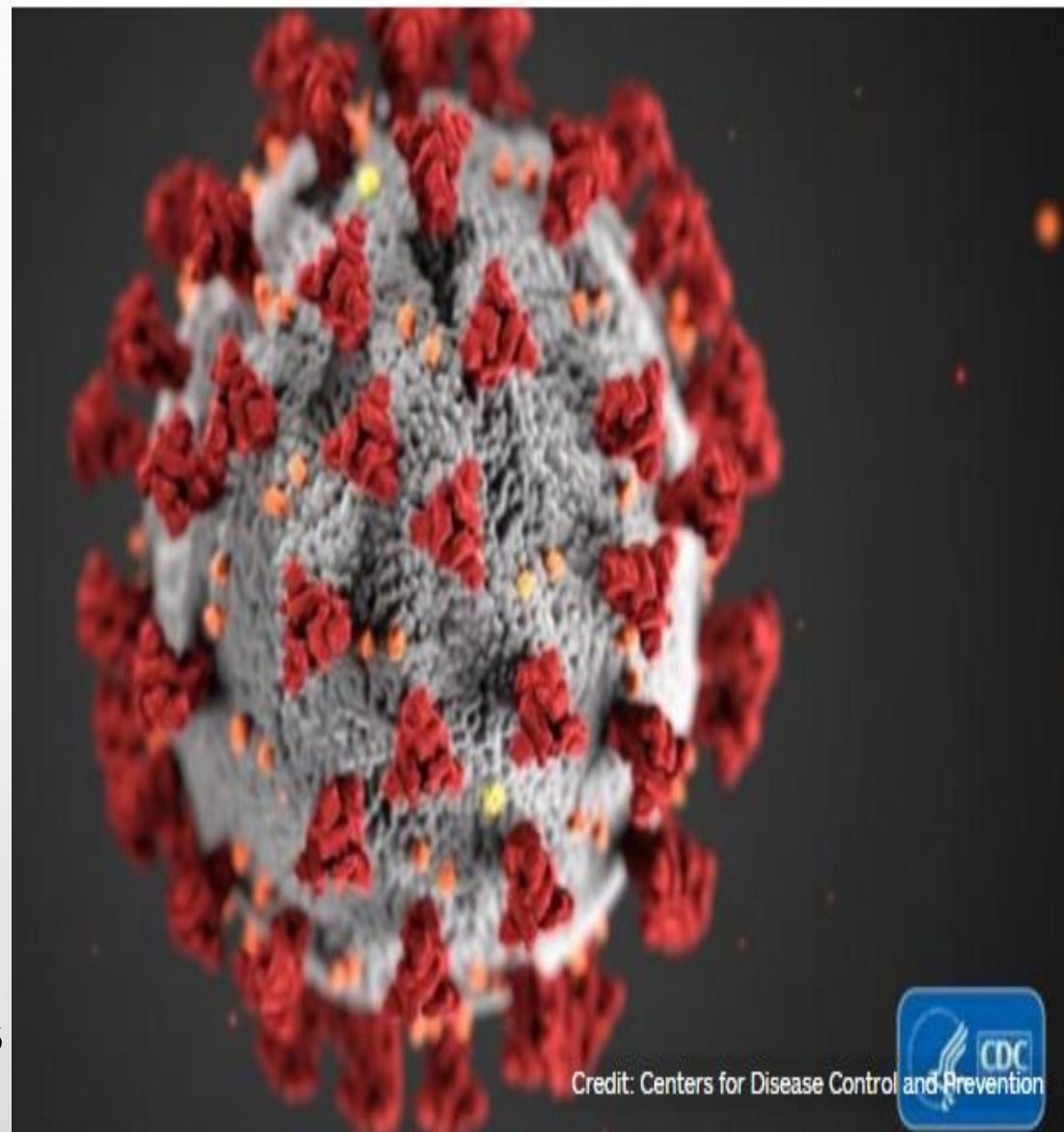
Soğuk algınlığı

**Orta Doğu Solunum Sendromu (MERS-CoV)
Ağır Akut Solunum Sendromu (SARS-CoV)**

**gibi daha ciddi hastalıklara kadar
çeşitli hastalıklara neden olan büyük bir virüs
ailesidir.**

Credit: Centers for Disease Control and Prevention

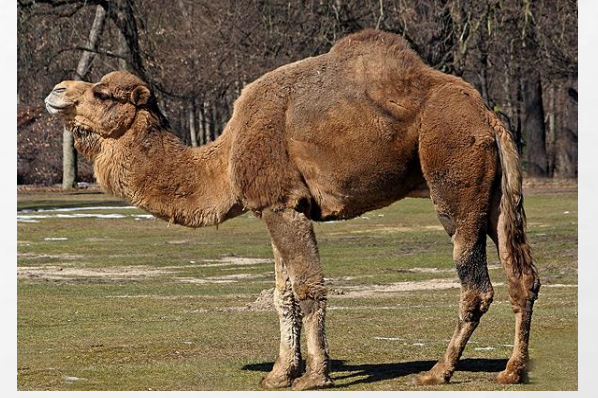

Coronavirus'lar hayvanlardan bulaşarak insanlarda hastalık yapabilir.

Henüz insanlara bulaşmamış olan ancak hayvanlarda saptanan birçok coronavirüs mevcuttur.

SARS-CoV

MERS-CoV

31 Aralık 2019'da DSÖ Çin Ülke Ofisi, Çin'in Hubei eyaletinin Vuhan şehrinde Vuhan Güney Çin Deniz Ürünleri Şehir Pazarı çalışanlarında kaynaklanan etiyolojisi bilinmeyen pnömoni vakalarını bildirmiştir.

7 Ocak 2020'de etken daha önce insanlarda tespit edilmemiş yeni bir coronavirus (2019-nCoV) olarak tanımlanmıştır.

Daha sonra 2019-nCoV hastalığının adı COVID-19 olarak kabul edilmiştir.

Kuluçka süresi 2-14 gün
(oėunlukla 3-7 gün)

Yeni vakalara göre bu süre
deėerlendiriliyor

İlk Bulaşma kaynağı net değildir
(vahřı hayvan???)

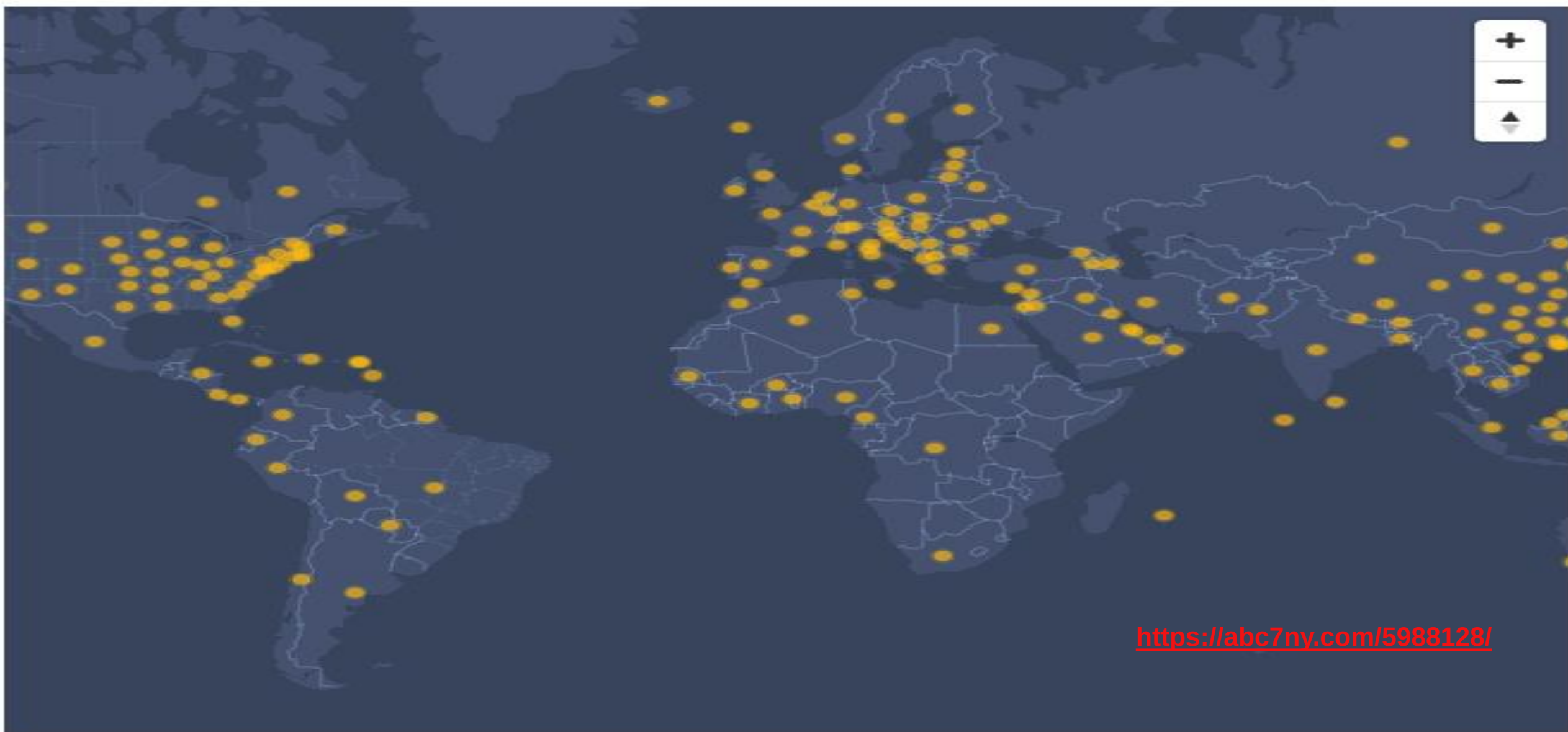
insan

insan

Coronavirus cases in the world

Roll over a dot to see the number of confirmed COVID-19 cases, deaths and recoveries as of 5 p.m. PST on March 11.

<https://abc7ny.com/5988128/>

Virüs,

Damlacıkların

gözlerinize

burnunuza

ağızınıza

Hasta
insan

siğramasıyla
yayılıyor

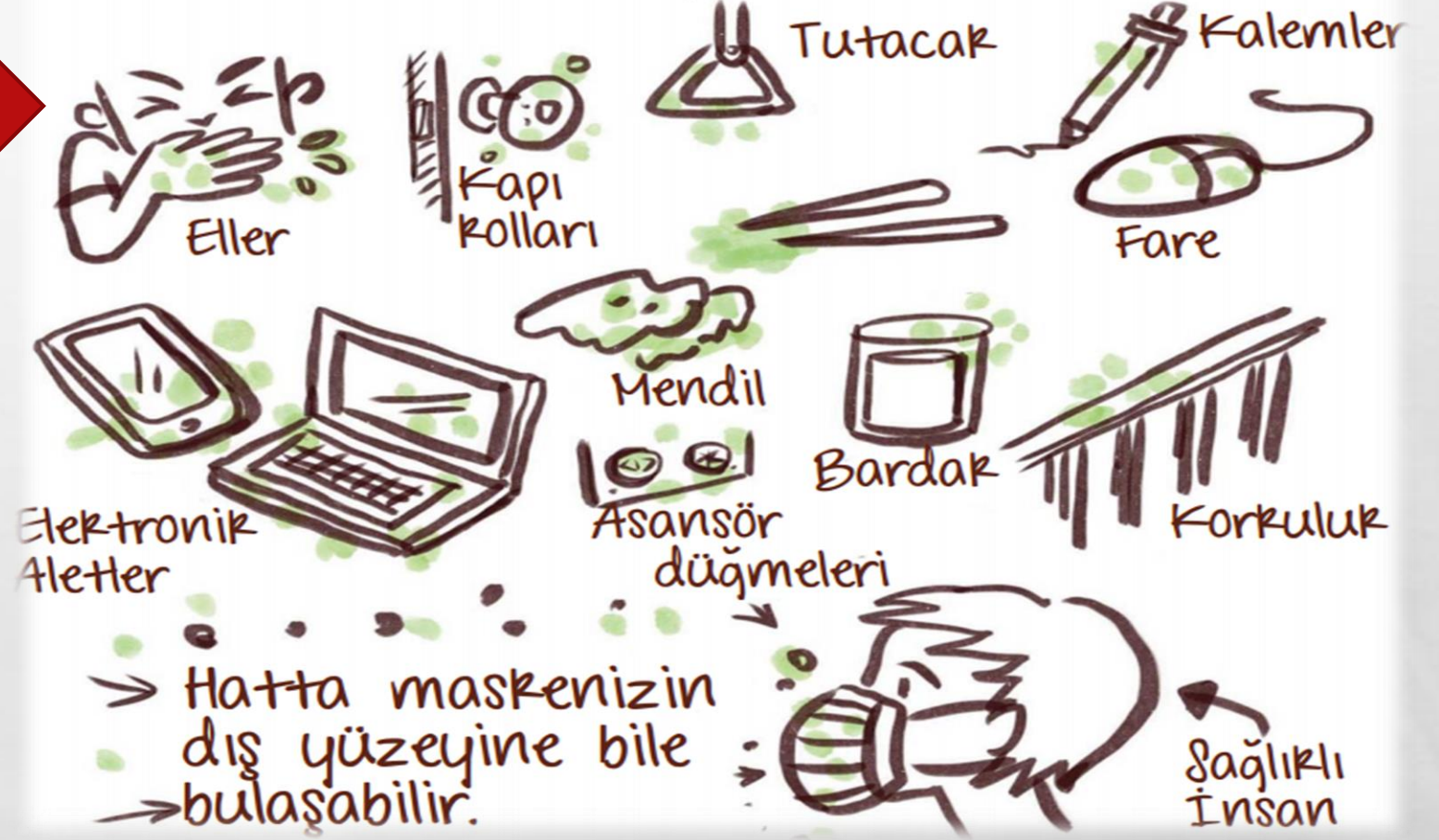
Sağlıklı
insan

**VİRÜSÜN
BULAŞMA ŞEKİLLERİ**

VİRÜSÜN BULAŞMA ŞEKİLLERİ

Fakat bazen bu sıvı damlacıklar
farklı yerlere de bulaşabilir.

Bunlardan birine yanlışlıkla
dokunduktan sonra

Yüzünüze
dokunursanız

veya sevdiklerinizin
yüzünüze
dokunursanız

Hepiniz
hasta olabilirsiniz

KİMLER RİSK ALTINDADIR?

Ayrıca bulantı, kusma, ishal ve karın ağrısı gibi mide-bağırsak şikayetleri

**ciddi vakalarda
pnömoni, ağır akut solunum yolu enfeksiyonu, böbrek yetmezliği ve hatta ölüm olabilir**

TANI TESTLERİ

**Halk Sağlığı Genel
Müdürlüğü Mikrobiyoloji
Referans Laboratuvarları**

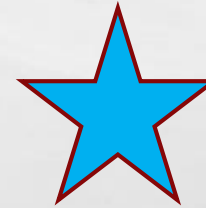
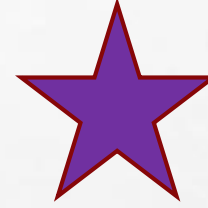
Diğer solunum yolu enfeksiyonları tespit edilse dahi

testler

**COVID-19 olası vaka
tanımına uyan tüm hasta
numuneleri COVID-19
için de değerlendirilir.**

**Laboratuvarların pan-
coronavirus testi ve
takiben sekans analizi ile
konfirmasyon yapmaları
önerilmiştir.**

ÖNLEMLER

**EN AZ
20 SN
EL YIKAMA**

ELLERİMİZİ NE ZAMAN YIKAYALIM

- **Yemek yemeden ya da yemek hazırlamadan önce ve sonra**
- **Ortak kullanım alanlarındaki yüzeylere dokunduktan sonra**
- **Tuvalete gittikten ya da birinin tuvalete gitmesine yardım ettikten sonra**
- **Burnunuzu çektikten, öksürdükten, hapşırdıktan sonra**
- **Çöpe dokunduktan sonra**
- **Evcil hayvanlarla, yemekleriyle ya da dışkılarıyla ilgilendikten sonra**
- **Hasta birine ya da bir yaraya müdahale etmeden önce ve sonra**

ELLERİMİZİ NASIL YIKAYALIM

Sıvı sabun avuç
içine dağıtılır.

Parmak aralarının
yıkama işlemi her iki
el için de uygulanır.

**Her iki elin parmak
uçları yıkanır.**

**Sağ el yardımıyla sol
el baş parmağı yıkanır.**

**Sol el yardımıyla sağ
el başparmağı yıkanır.**

**Eller akan su
altında durulanır.**

**Elleri kurulamak için
kağıt havlu kullanılır.**

**Elimizi kuruladığımız kağıt
havlu ile musluk kapatılır.**

**Kullanılan kağıt havlu
evsel atığa atılır.**

<https://hsgm.saglik.gov.tr/tr/covid19>

Yanlış uygulama

**SU VE SABUN YOKSA
EL DEZENFEKTANI KULLANALIM !!!**

ÖNCELİKLE EL YIKAMA !!!

EL DEZENFEKTANI EN AZ %60 ALKOL İÇERMELİ

Öksürme veya hapşıрма sırasında

**ağız ve burun tek kullanımlık mendille kapatılmalı,
mendil yoksa dirseğin iç kısmı kullanılmalıdır.**

**SOLUNUM YOLU ENFEKSİYONUMUZ
VARSA
MASKE KULLANALIM!**

MASKEYİ NASIL TAKMALIYIZ?

**Düşük risk
grubunda**

**Orta risk
grubunda**

**Maskeyi takmadan önce ellerinizi yıkayın
Maskeyi takarken maskenin içine dokunmaktan kaçının.**

MASKEYİ NASIL KULLANALIM ?

**Kirli, deforme olmuş,
hasar görmüş veya kokulu ise
maskelerin zamanında
değiştirilmesi gerekir.**

2 Kullandığınız maskelerin
kirlendiğini hissettiğinizde atın
... Ve maskeleri bir günden
fazla kullanmayın

Eğer çok uzun süre
takarsanız
maskenizin içinde de
birtakım bakteriler
üremeye başlar.

Ayrıca mümkünse
maskenizin dış yüzeyine
dokunmayın

Dokunduysanız
ellerinizi
yıkamaktan
zarar almaz

Kalabalık ortamlarda bulunmayın

**Bulunduğunuz ortamları
pencereleri açarak sık sık
havalandırın**

**Sık pencere havalandırması,
iç mekan patojenik mikroorganizmaların ve
diğer kirleticilerin içeriđini,
güneşteki ultraviyole ışın etkili bir şekilde azaltabilir.**

**Bulunduğunuz ortamları
temiz tutun**

Zemin, masa, mobilya, kapı kolu, uzaktan kumanda, cep telefonu, sabit hat telefonu, tuvaletler, çocuk oyuncakları vb. yaygın olarak kullanılan araç gereç ve mekanlar

Nesnelerin yüzeyi günlük olarak temizlenmeli ve gerekirse bir dezenfektan kullanılmalıdır

Tablo 1. Yüzey temizliği ve dezenfeksiyonu için önerilen ürünler* ve özellikleri¹

Ürün*	Kullanım yeri	Avantajları	Dezavantajları
Alkol Çözeltileri (Etil/izopropil) (en az %70lik) (Etil alkol, Etanol Cas No: 64-17-5)**	• Steteskoplar • Pulsoksimetreler • Defibrilatör kaşıkları vb.	• Toksisite yok • Düşük maliyet • Hızlı etki • Tortu bırakmaz	• Çabuk buharlaştığından ideal bir yüzey dezenfektanı değildir. • Son derece yanıcıdır. • Plastik, kauçuk ve silikon materyaller için zararlıdır. • Organik materyaller tarafından deaktif edilir (Bu nedenle kullanım öncesi yüzeylerin temizlenmesi gerekir).
Standart Çamaşır suyu*** (1:10 normal sulandırmada) (Sodyum hipoklorit Cas No: 7681-52-9) **	• Dış yüzeyler • Kan bulaşları	• Düşük maliyet • Hızlı etki • Ulaşımı kolay • Kullanıma hazır mendil ve spreyleri mevcut • Sporosidal ve virüsidal (<i>C.difficile</i> ve Norovirus'a karşı)	• Metal ekipmanlara zararlı. • Organik materyaller tarafından deaktif edilir (Bu nedenle kullanım öncesi yüzeylerin temizlenmesi gerekir). • Cilt ve müköz membranlara karşı tahriş edicidir. • Sulandırıldıktan sonra 24 saat içinde kullanılmalıdır. • Giysileri boyayabilir.
Hidrojen Peroksit (%0,5) (Cas No: 7722-84-1)**	• Ekipmanların dış yüzeyleri • Zemin • Duvarlar	• Çevre için güvenli • Toksik değil • Hızlı etki • Organik madde varlığında aktif • Mendil ve sıvı hali mevcut • Deterjan özelliği nedeniyle mükemmel temizleme özelliği	• Bakır, çinko, pirinç, akrilik ve alüminyuma zararlı.
Kuaterner amonyum bileşikleri (Quats)	• Zemin • Duvarlar	• Toksik değil • Aşındırmaz • Deterjan özelliği nedeniyle iyi temizleme özelliği	• Tıbbi aletlerin dezenfeksiyonunda kullanılamaz. • Dar mikrobiyal spektrum nedeniyle dezenfektan olarak sınırlı kullanım.

Provincial Infectious Disease Advisory Committee's "Best Practices for Environmental Cleaning for Prevention and Control of Infections" dan uyarlanmıştır.

** Sağlık Bakanlığı'ndan biyosidal ruhsatı bulunan ürünler kullanılmalıdır. Bu ürünlerin farklı konsantrasyonlarda olabileceği ve bazı durumlarda da kombine ürünler içerebileceğinden uygulama amacına yönelik olarak mutlaka etiket önerilerine göre kullanılmalıdır.*

*** Cas No: Kimyasal kayıt numarası*

**** Sağlık Bakanlığı'ndan biyosidal ruhsatı bulunan ürünler farklı konsantrasyonlarda olabileceğinden direkt etiketine göre kullanılır. Temizlik amaçlı kullanılan çamaşır sularının farklı konsantrasyonları mevcut olup reaksiyona giren serbest klor oranı %4-8 olanlar 1/10 sulandırılarak kullanılabilir.*

AİLE ÜYESİ DE OLSA KİŞİSEL EŞYALARINIZI PAYLAŞMAYIN

3

Yemeklerinizi kişisel eşyalarınızı
ve havlunuzu
kimseyle paylaşmayın.

Tabağınıza bu
kaşıkla
koyabilirsiniz!

Herkes için
özel havlu.

Weimankow

**AĞIZ VE BURUN SEKRESYONLARI
KAĞIT MENDİLLE SARILARAK
ÜSTÜ KAPALI BİR ÇÖP KUTUSUNA ATILMALIDIR**

**SAĞLIKLI
YAŞAM TARZI
GELİŞTİRİN**

SAĞLIĞINIZI İZLEYİN

- 1. Solunum semptomları olan kişilerle yakın temastan kaçınmaya çalışın**
- 2. Ateş, öksürme veya hapşıрма gibi hastalıklar hissettiğinizde ateşinizi ölçün**
- 3. Ailede bir çocuk varsa, sabah ve akşam sabahları çocuğun alnına dokunun, ateş varsa, sıcaklık ölçümü yapın.**
- 4. Ateş, kuru öksürük, kuru öksürük, nefes darlığı, yorgunluk belirtileri ailenizde veya öğrencilerinizde varsa, lütfen derhal tıbbi yardım alınmasını sağlayın**

VahŖi hayvanlara dokunmayın, avlamayın, iŖlem yapmayın, taŖımayın, öldürmeyin veya yemeyin

EVDE TAKİP EDİLEN HASTA İÇİN UYGULAMALAR

Başka kişi/kişiler ile aynı ortamı paylaştığı (ev, sokak, hastane vb.) zaman tıbbi maske takmalıdır.

Ev halkına bulaşma riskini önlemek için evde takipli hastalar mümkünse evdeki diğer kişilerden farklı bir odada, mümkün değil ise iyi havalandırılan bir odada oturmalı, diğer kişilerden en az 1 metre uzakta olmalıdır ve tıbbi maske takmalıdır, maskenin nemlenmesi halinde yenisi ile değiştirmelidir

Eve ziyaretçi kabul edilmemelidir

EVDE TAKİP EDİLEN HASTA İÇİN UYGULAMALAR

Hasta bakımını tercihen genel durumu iyi tek bir kişi yapmalıdır. Hastanın bakımını kişisel temizliğini yapan kişi tıbbi maske, kullanmalıdır.

Hastanın ev içindeki hareketi sınırlandırılmalı; tuvalet, banyo gibi ortak kullanılan alanlar iyi havalandırılmalı; klozet, kapı kolları ve lavabo gibi yüzeyler her kullanımından sonra uygun şekilde temizlenmeli, mümkünse ayrı banyo ve tuvalet kullanılmalıdır.

Hastaya ve yakınlarına solunum hijyeni konusunda eğitim verilmelidir (Öksürme veya hapşıрма sırasında bir mendille (tercihen kağıt mendille) ağzını kapatmalı, kullanılmış mendiller ağzı kapalı ve delik olmayan naylon poşetlere konularak ağzı kapatılarak, ikinci bir naylon poşet içerisinde atılmalı, ellerini sıklıkla yıkamalıdır.

SIK

SORULAN SORULAR

ÖNLEM EK VEYA TEDAVİ ETMEK İÇİN BİR İLAÇ VAR MIDİR?

Halen hastalığa özel
bilinen bir tedavi yoktur.
Hastanın genel durumuna göre
gerekli destekleyici tedavi
uygulanmaktadır.

**T.C. SAĞLIK
BAKANLIĞI**

saglik.gov.tr

10000
[/SaglikBakanligi](#)

Hayır, antibiyotikler virüsler üzerinde etkili değildir, sadece bakterilerde işe yararlar.

Yeni koronavirüs (2019-nCoV) bir virüstür ve bu nedenle antibiyotiklerin etkisi yoktur.

Ayrıca etkisi kanıtlanmış bir antiviral tedavi yoktur

**Antibiyotikler
yeni koronavirüsün
önlenmesinde
ve tedavisinde
etkili midir?**

AŞISI VAR MIDİR?

Yeni Koronavirüs için geliştirilmiş bir aşı henüz bulunmamaktadır. Fakat aşı geliştirme çalışmaları ve tedaviye yönelik çalışmalar devam etmektedir.

EVDE BAKILAN HAYVANLAR YENİ KORONAVİRÜS BULAŞTIRABİLİR Mİ?

Evde bakılan kedi/köpek gibi evcil hayvanların Yeni Koronavirüs ile enfekte olması beklenmemektedir.

Evcil hayvanlarla temas sonrası her zaman eller su ve sabunla yıkanmalıdır. Böylece hayvanlardan bulaşabilecek hastalıklara karşı korunma sağlanacaktır.

**T.C. SAĞLIK
BAKANLIĞI**

saglik.gov.tr

10000
/SağlıkBakanlığı

**BURNU TUZLU SU İLE
YIKAMAK
YENİ KORONAVİRÜS
ENFEKSİYONUNU
ÖNLEMEDEN YARDIMCI OLUR
MU?**

Hayır. Burnu tuzlu su ile yıkamanın insanları Yeni Koronavirüs enfeksiyonuna karşı koruduğuna dair bir kanıt yoktur.

**T.C. SAĞLIK
BAKANLIĞI**

saglik.gov.tr

10000
/SağlıkBakanlığı

SİRKE PANZEHİRDİR İDDİASI YANLIŞ

**Sirkenin antibakteriyel özelliği var.
Ancak koronovirüs gibi ciddi ve henüz çok yeni olan virüse karşı
koruyucu olduđunu iddia etmek yanlış.**

Sivrisinekler virüs bulaştırmaz
Sıcak banyo virüsten korumaz

Sarımsağın virüsten koruduğuna ilişkin kanıt yoktur.
Termal tarayıcılar ateşi saptar. Ateş çıkmadan önce virüs bulaşmışları saptamaz.

14 KURAL

Bilgi için: www.saglik.gov.tr

- 1** Ellerinizi sık sık su ve sabun ile en az 20 saniye boyunca olarak yıkayın.
- 2** Soğuk algınlığı belirtileri gösteren kişilerle aranıza en az 3-4 adım mesafe koyun.
- 3** Öksürme veya hapşıрма sırasında ağız ve burunu tek kullanımlık mendille kapatın. Mendil yoksa dirseğin iç kısmını kullanın.
- 4** Tokalaşma, sarılma gibi yakın temaslardan kaçının.
- 5** Ellerinizle gözlerinize, ağızınıza ve burnunuza dokunmayın.
- 6** Yurt dışı seyahatlerinizi iptal edin ya da erteleyin.
- 7** Yurt dışından dönüşte ilk 14 günü evinizde geçirin.
- 8** Bulunduğunuz ortamları sık sık havalandırın.
- 9** Kıyafetlerinizi 60-90°C'de normal deterjanla yıkayın.
- 10** Kapı kolları, armatürler, lavabolar gibi sık kullandığınız yüzeyleri su ve deterjanla her gün temizleyin.
- 11** Soğuk algınlığı belirtileriniz varsa yaşlılar ve kronik hastalığı olanlarla temas etmeyin, maske takmadan dışarı çıkmayın.
- 12** Havlu gibi kişisel eşyalarınızı ortak kullanmayın.
- 13** Bol sıvı tüketin, dengeli beslenin, uyku düzeninize dikkat edin.
- 14** Düşmeyen ateş, öksürük ve nefes darlığınız varsa, maske takarak bir sağlık kuruluşuna başvurun.

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ
SAĞLIK BAKANLIĞI**

**YENİ KORONAVİRÜS
HASTALIĞI HAKKINDA
AYRINTILI BİLGİ ALMAK İÇİN
İNTERNET SAYFAMIZI VE
SOSYAL MEDYA HESAPLARIMIZI
TAKİP EDİN.**

hsgm.saglik.gov.tr

**TEDİRGİN OLALIM
ÖNLEM ALALIM
AMA PANİK OLMAYALIM**